

Tisková zpráva

Čtyři roky práce u konce: přehrada Harcov vstupuje do nové éry, po modernizaci zvládne i extrémní povodeň

(Hradec Králové, 24. 3. 2026) – **Po necelých čtyřech letech jsou práce na rekonstrukci přehrady Harcov v Liberci u konce. Po dokončení zkoušek technologií se vodní dílo začne napouštět a bude zahájen jeho ověřovací provoz.**

„Práce našich předchůdců je úctyhodná, sto dvacet let provozu bez zásadnější rekonstrukce je skutečně obdivuhodný výkon. Přehrada odvedla skvělou práci a po takto dlouhé době si rekonstrukci už přece jen zasloužila. Věřím, že jsme na naše předchůdce důstojně navázali a díky úpravám docílili ještě lepších parametrů vodního díla,“ říká generální ředitel Povodí Labe Marián Šebesta s odkazem na to, že díky rekonstrukci si přehrada při záplavách poradí s mnohem většími průtoky vody než nyní, v případě extrémních záplav bude možné kontrolovaně odvést z přehrady mnohem více vody a zabránit tak jejímu neřízenému přetékání přes korunu hráze. Vodní dílo zvládne převést dokonce i 10 000letou povodňovou vlnu bez ohrožení své stability.

Rekonstrukční práce zahrnovaly zkapacitnění bezpečnostních přelivů i vývaru pod hrází a zároveň byly provedeny stavební úpravy na kamenné kaskádě odpadního koryta a také na spodních výpustích. V nich je instalováno nové technologické zařízení s vyšší, ale bezpečnou kapacitou odtoku, kterou je schopno pojmout koryto Harcovského potoka pod nádrží.

Hlavní zděná hráz přehrady byla převážně zachována v původním stavu, těleso samotné hráze však bylo zpevněno jílocementovou a mikrocementovou injektáží, došlo k obnově kamenného zdiva a rekonstrukci koruny hráze.

Po dobu rekonstrukce byla vodní nádrž vypuštěna, aby mohlo dojít ke komplexní úpravě návodního líce a předsypu hráze, výměně obou spodních výpustí, odstranění nánosů z prostoru nádrže o objemu více než 51 000 m³ a také k demontáži nefunkčních železobetonových konstrukcí v zátopě přehrady. Při této příležitosti byla kompletně obnovena i pravobřežní zeď v celkové délce 743 metrů vedoucí podél nádrže a cesty pro pěší.

„V průběhu rekonstrukce nás potrápilo horninové podloží hráze, které se ukázalo být oproti předpokladům ještě více nesourodé a vyžadovalo zásah, aby se tudy z přehrady neztrácela voda,“ ohlíží se za složitou fázi rekonstrukce generální ředitel Šebesta. Ztráty vody z podloží řeší injektážní clona pod hrází, která dosahuje hloubky až 25 metrů. Pod základovou spárou byla navíc vybudována podzemní injekční štola dlouhá 86 metrů se samostatným vstupem, ze které bude do budoucna možné provádět další injektáže podloží nebo vlastního tělesa hráze. Z injektážní chodby byly provedeny fortifikační vrty pro připojení injekční chodby k nově provedené injekční cloně o celkové délce 1 080 metrů. Rekonstrukce dále zahrnovala drenážní a pozorovací vrty ve vlastním tělese hráze a jejím bezprostředním okolí.

Vodní dílo se dočkalo také instalace modernějšího vybavení pro obsluhu a provoz, např. prvky automatického monitoringu vodohospodářského a technickobezpečnostního dohledu a komplexně byly obnoveny elektroinstalace včetně řídicího systému.

Obnovou prošel také vzhled vodního díla; na hrázi byly opraveny střechy obou věží spodních výpustí, na původní kamenné pilíře na obou koncích hráze a na věžičky byly ve spolupráci s Národním památkovým ústavem v Liberci instalovány původní repliky historického osvětlení a na vstupech do věží a domků spodních výpustí byly osazeny repliky historických dveří. Rekonstrukční práce zahrnovaly rovněž přespárování obkladního zdiva na vzdušní straně, zaizolování návodního líce včetně koruny hráze s následným obnovením původních dlažeb.

„Rekonstrukce je u konce, ale tím práce nekončí. S napouštěním přejde vodní dílo do ověřovacího režimu, kdy budeme bedlivě sledovat každý aspekt chodu přehrady, vše vyhodnocovat a případně dále ladit,“ dodává generální ředitel Povodí Labe Marián Šebesta.

Aktuálně jsou na vodním díle dokončovány komplexní zkoušky technologického zařízení a zařízení pro měření technickobezpečnostního dohledu.

V uplynulém týdnu proběhly komplexní zkoušky strojně-technologického zařízení spodních výpustí za účasti strojních specialistů technickobezpečnostního dohledu nad vodními díly z externí firmy, specialistů Povodí Labe a dále zástupců generálního dodavatele stavby, poddodavatele technologie a projektanta. Tyto suché zkoušky proběhly bez zjištěných nedostatků. Zkoušky probíhaly na vtokových kusech a potrubích, vtokových zátkách, vtokových česlích, návodních a povodních provozních uzávěrech, montážních vložkách, ventilech i obtokovém potrubí.

Zkoušky byly jak vizuální, tak i zvukové – sledovaly se akustické projevy, u pohyblivých částí, tj. uzávěrů a segmentů, se měřily veličiny jako proudové zatížení elektromotorů při otevírání a zavírání včetně dotěsnění, měřila se doba otevírání a zavírání, probíhala kontrola teploty motorů, kontrola signalizace polohy *zavřeno* nebo *otevřeno*. Naměřené hodnoty se porovnávaly s technickými daty uváděnými výrobcem.

Zkoušky ovládání proběhly z ovládacích míst, tj. přímo v domcích spodních výpustí a dále z rozvaděčů ve věžích. Již dříve úspěšně proběhly zkoušky těsnosti při natlakovaném potrubí.

Vzhledem k tomu, že nádrž Harcov je zařazena do seznamu povrchových vod využívaných ke koupání a na nádrži jsou vyhlášeny dvě oblasti ke koupání (hráz a pláž), má státní podnik jako správce povodí povinnosti týkající se vývoje jakosti vody. Z tohoto důvodu budou specialisté napouštění nádrží pozorně monitorovat. První monitorovací kampaň se uskuteční při kótě hladiny kolem 366,50 m n. m., tedy přibližně v polovině plánované výšky vodního sloupce.

Druhá monitorovací kampaň se uskuteční při plné provozní hladině a další monitoring bude určen operativně dle vývoje jakosti vody i celého napouštění. Ve dvou hloubkových profilech bude multiparametrickou sondou hodnocen především kyslíkový režim, zákal a vývoj koncentrací chlorofylu-a, který indikuje přítomnost řas a sinic. Dle situace bude sledována i Nisa pod soutokem s Harcovským potokem. Dle dohody budou výsledky mimo jiné poskytovány také Krajské hygienické stanici v Liberci.

Proces napouštění přehrady by měl v závislosti na hydrologických podmínkách trvat v řádu několika týdnů až měsíce. Lze očekávat, že v průběhu prvního roku po napuštění nebude možné z důvodu vývoje jakosti vody využívat nádrž Harcov v plném rozsahu.

Základní údaje

Přehrada Harcov se nachází v intravilánu města Liberec na Harcovském potoce v jihozápadním podhůří Jizerských hor. Hlavními účely této přehradní nádrže jsou zmírnění průchodu velkých vod v území ležícím pod vodním dílem a zajištění minimálního zůstatkového průtoku. Vybudována byla v letech 1902 až 1904. Přehradní hráz je gravitační, zděná z lomového kamene, půdorysně obloukovitě zakřivená se zemním předsypem u návodního líce. Pro převádění povodňových průtoků slouží nehrazený korunový přeliv o pěti polích, situovaný při levém zavázání hráze.

Účel rekonstrukce

Cílem je transformace povodňové vlny (PV10 000) v ochranném prostoru nádrže. Při přelití zděné hráze bude garantována její bezpečnost z důvodu snížení dlouhodobě vysokých vztlaků v oblasti základové spáry hráze i při normálních provozních hladinách v nádrži.

Realizací celkové obnovy vodního díla Harcov dojde k navýšení retenčního objemu a zvýšení kapacity spodních výpustí. Tato opatření zvýší ochranu centra města Liberce před povodněmi s tím, že dojde ke zlepšení časového průběhu povodňové vlny z Harcovského potoka a snížení její kulminace.

Průběh výstavby

Předání staveniště: 08/2022

Dokončení díla: 03/2026

Náklady stavby

Výše celkových nákladů se v současné době finalizuje, administrují se poslední změnové listy. Celková cena nepřesáhne 535 mil. Kč bez DPH.

Zdroje financování

Stavba je financována ze státního rozpočtu ČR v rámci programu Ministerstva zemědělství 129360 – Podpora prevence před povodněmi IV (221,5 mil. Kč) a z vlastních zdrojů státního podniku, účelovou investiční dotaci připojilo Statutární město Liberec (7 mil. Kč, rekonstrukce pravobřežní zdi v zátopě, pobytové schodiště).

Zhotovitel

Společnost VD Harcov (Gardenline s.r.o., Litoměřice, YUCON CZ, s.r.o., Brno)